

EURAJOEN KUNTA

Arviointikertomus 2020

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

SISÄLLYS

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset
2. Kuntastrategian toteutuminen
3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta
4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
 - 4.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
 - 4.1.1. Kunnanhallitus
 - 4.1.2. Tekninen lautakunta
 - 4.1.3. Ympäristölautakunta
 - 4.1.4. Sivistyslautakunta
 - 4.1.5. Vapaa-aikalautakunta
 - 4.1.6. Perusturvalautakunta
 - 4.2 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenveto ja allekirjoitukset

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA JA KOKOUKSET

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Edelleen lautakunnan tulee arvioida tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakuntaan ovat jäseninä ja varajäseninä tilivuoden osalta kuuluneet seuraavat henkilöt: Jussi Salo puheenjohtaja, Timo Antti varapuheenjohtaja, Marja-Leena Blomroos jäsen, Ritva Hannukainen jäsen, Jarmo Sallila jäsen, Riika-Liisa Uusi-Marttila jäsen ja Petri Uusen jäsen. Varajäseninä ovat toimineet vastaavassa järjestyksessä Harri Sengström, Jan Bitter, Anita Rintamaa, Niina Nordling, Eveliina Airaksinen, Hannu Heino ja Ari Haapasaari.

Kunnan tilintarkastajana on toiminut Audec Tilintarkastus Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Anne Hakala.

Tarkastuslautakunta hyväksyi koko kuluva vaalikautta koskevan arviointisuunnitelmansa osana tilivuotta 2020 koskevan työohjelman kokouksessaan 25.8.2020. Arviointisuunnitelma on tarkoitettu ohjaamaan tarkastuslautakunnan työskentelyä koko vaalikauden ajan. Se on samalla systemaattinen näkemys siitä, miten hallintoa ja palvelutuotantoa tullaan seuraamaan ja arvioimaan.

Tarkastuslautakunta on pitänyt viisi tilivuoteen kohdistunutta kokousta. Lautakunnan kokouksissa talous- ja hallintojohtaja Bella Ahto, sivistysjohtaja Vesa-Pekka Leino, tekninen johtaja Sami Nummi ja rakennustarkastaja Tiina Lattu ovat selvittäneet lautakunnalle toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toimintojen järjestämistapaa kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt tilikauden aikana kunnassa laadittuihin toiminnan ja talouden raportteihin sekä tilinpäätökseen 2020. Tarkastuslautakunnan jäsenille on toimitettu kunnan eri

toimielinten pöytäkirjat luettavaksi tilikauden aikana erikseen päätetyn työnjaon mukaisesti. Lisäksi lautakunnan jäsenet ovat seuranneet päätöksentekoa ennalta sovitun työnjaon mukaisesti sekä raportoineet havainnoistaan kokouksessa esityslistan asianomaisessa kohdassa.

2. KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa omistajapolitiikka. Eurajoen kuntastrategia vahvistettiin valtuustossa 11.12.2017. Kuntastrategian kolme kunnalle annettua määritettä ovat aktivoiva, hyvinvoiva ja palveleva sekä vetovoimainen.

Strategia-asiakirjaan on kirjattu, että kuntastrategiaa on käytetty osana talousarviovalmistelua. Strategiassa asetetut tavoitteet siirtyvät osaksi talousarvioon painopistealueina ja tämän kautta osaksi kunnan operatiivista toimintaa. Kuntastrategian toteutumista onkin hedelmällisempää tarkastella toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen yhteydessä.

Kuntastrategia on suppea ja ydinasioihin keskittyvä. Kuntastrategian ohella strategisia valintoja ohjataan konserniohjeella sekä talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaohjeilla, jotka kunnanhallitus on hyväksynyt lautakunnissa noudatettaviksi. Käytännössä valtuustosopimus ohjaa päätöksentekijöitä omalta osaltaan. Merkille pantavaa on se, että kuntastrategian yhteyttä palvelualueen sitoviin tavoitteisiin ja määräraharesursointiin on kehitetty.

3. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on muun ohella annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tämän tyyppisiä asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi hallintosääntöön tulee ottaa tarpeelliset määräykset lähinnä asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta. Kunnanhallitus on 28.2.2017 vahvistanut sisäisen valvonnan ohjeet. Ohjeen mukaan sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kuntakonsernin tasolla vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Palvelualueiden ja palvelukeskusten johtajien tehtävänä taas on varmistaa toimialallaan yksityiskohtaisemmin sisäisen valvonnan asianmukaisuus kunnanhallituksen antaman ohjeistuksen pohjalta. Palvelualueiden ja toimintayksiköiden vastuuhenkilöt ja esimiehet vastaavat siitä, että yksikön henkilöstön toimivalta ja vastuut on asianmukaisesti määritelty.

Kunnanhallituksen yhtenä tehtävänä on kuntalain 39 §:n mukaan huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Konserniohjauksen alueella riskienhallintaa on lisäksi ohjeistettu konserniohjeen avulla. On myös katsottu, että samalla tulee tehdä selkoa, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää kuluvalle taloussuunnitelmakaudella.

Eurajoen valtuusto hyväksyi riskienhallintapolitiikan linjaukset kokouksessaan 28.4.2014. Kunnanhallitus puolestaan vahvisti 28.2.2017 § 82 sisäisen valvonnan ohjeet, joiden mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Mainitussa ohjeessa on myös vastuutettu tehtävät eri esimiestasoille.

Päivitetty konserniohje on hyväksytty valtuustossa 5.3.2019.

Toimintakertomus sisältää arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Näitä ovat muun muassa:

- Kuntaliitoksesta aiheutuneet muutokset
- Sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä koskevat muutokset
- Pätevien osaajien koskeva rekrytointiongelmia
- Työsuojelun haasteet eri ammattialoilla
- Tietoturva- ja tietosuojariskit
- Kunnan omistamien kiinteistöjen korjausvelka- ja infraomaisuuden kunto ja tästä aiheutuvat seurausvaikutukset.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaukseen liittyvät päätökset ja ohjeistus samoin kuin konserniohje ovat olemassa. Hallintokuntien vuosittaista raportointia on ylimmässä johdossa seurattu ja ongelmakohtat on tiedostettu. Lautakunnan mielestä on tärkeää, että päätöksenteossa annetaan riittävästi tilaa toisaalta säännökset huomioonottavalle ja toisaalta tuloksellisuutta edistävälle valmisteluotteelle.

4. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

4.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.1.1. Kunnanhallitus

Päätöksenteko (3000)

Päätöksenteon palvelualue sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja toimikuntien kokouksista aiheutuvat menot. Talousarviossa ei ole erikseen tälle avainprosessille asetettuja toiminnallisia tavoitteita. Kunta on sitoutunut kuntien ja Kuntaliiton yhteiseen USO-

verkostoprojektiin, joka on luonteeltaan vertaisoppimis- ja tukiverkosto ja jonka avulla kootaan tutkimustietoa ja edistetään paikallista kehittämistyötä.

Hallintopalvelut (3010)

Toiminnallisena tavoitteena vuodelle 2020 oli Dynasty asiakirjahallintajärjestelmän päivittäminen sekä käyttäjien koulutusten läpivienti. Tavoite on toteutunut.

IT-palvelut (3020)

Tavoitteena oli tietohallinnon toimintasuunnitelman laatiminen siten, että se olisi valmiina vuoden 2020 loppuun mennessä. Toimintasuunnitelman laatiminen oli vuoden lopussa kesken, eli tavoite toteutui vain osittain. Keskeinen syy oli koronapandemian laajat vaikutukset toimintaan ja resurssien suuntaamiseen.

Talouspalvelut (3030)

Toiminta-ajatuksen mukaan taloushallinto huolehtii talousarvion valmistelusta ja kirjanpidosta sekä tuottaa kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöksen toimintakertomuksineen. Toiminnallisena tavoitteena oli sisäisen laskennan kehittäminen. Tavoite on toteutunut siten, että digikannustin -hanke on edistynyt suunnitellusti. Sisäistä laskentaa koskevat säännöt on saatu valmistelluiksi tukipalveluille ja valtion vastuuviranomainen on saanut vuoden 2021 talousarviodatan ajoissa.

Tavoitteena oli sisäisen laskennan kehittäminen. Toteutumista kuvaavana kriteerinä tai mittarina oli automatisoidun talousraportoinnin onnistuminen ilman toistuvaa mekaanista korjaustyötä. Tavoite on tilinpäätösraportoinnin mukaan toteutunut. Digikannustin -hanke on edistynyt suunnitelman mukaisesti ja sisäistä palvelua koskevat säännöt on valmisteltu kaikkiin tukipalveluihin vuoden 2021 raportointia varten.

Henkilöstöpalvelut (3040)

Toiminnallisia tavoitteita oli kaksi, joista ensimmäinen eli asiakkaiden yhteydenottoihin vastaaminen ilman viivettä on toteutunut. Toinen tavoite eli mallitehtäväkuvien laatiminen sekä tehtäväkuvien päivittäminen on toteutunut osittain.

Elinkeino- ja viestintäpalvelut (3050)

Palvelualueen toiminta-ajatuksen esittelyn yhteydessä toimintakertomuksessa on todettu muun muassa, että elinvoima käsittää kaikki ne kunnan ja sen yhteistyökumppaneiden toimet, jotka edistävät yritysten ja asukkaiden sijoittumista kuntaan sekä auttavat olemassa olevia yrityksiä menestymään kunnassa ja lisäävät kunnan vetovoimaa asuinpaikkana. Viestinnässä painopiste on sosiaalisen median kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Lisäksi tarjotaan yritysneuvontapalveluita alkaville ja jo toimiville yrittäjille.

Yhtenä toiminnallisena tavoitteena oli kuntabrändin rakentaminen, joka on toteutunut. Toinen tavoite eli yritysneuvontapalveluiden tunnettuuden lisääminen on myös toteutunut samoin kuin

osaavan työvoiman mahdollistamista ja saamista alueen yritysten tarpeisiin koskeva tavoite. Sen sijaan yritysvaikutusarviointien tehokasta käyttämistä koskeva tavoite toteutui vain osittain. Syynä on, että kokonaisuudessaan kunnan ennakkovaikutusten arviointia ei koronavaikutusten vuoksi saatu käyttöönotetuksi suunnitellusti.

Osallisuus ja hyvinvointi (3060)

Palvelualueen toiminta-ajatuksen mukaan kuntalaisten osallisuus ja vaikuttaminen on tärkeä osa kunnan toimintaa ja asiakaslähtöisten palveluiden kehittämistä. Osallisuuden toiminta-ajatuksena on luoda ja kehittää verkostopohjaista toimintamallia kumppanuuksiin ja sidosryhmiin.

Toiminnallisia tavoitteita oli kaksi: Kuntalaisosallistumisen ja vaikuttamisen tietoisuuden lisääminen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen. Ensimmäinen tavoite saavutettiin, mutta henkilöstön hyvinvointia koskevat tavoitteet toteutumista vaikeutti vallinnut koronatilanne, josta syystä lähitapaamisia rajoitettiin.

Esimiestyön kehittäminen (3070)

Palvelualueen kohdalla toiminnallisena tavoitteena oli Esimieskoulutus määrätyn suunnitelman mukaisesti. Tavoite on toteutunut.

4.1.2. Tekninen lautakunta

Hallinto tekninen (4000)

Teknisen hallinnon toiminta-ajatuksena on hallinnoida ja mahdollistaa kunnan sisäisten tukipalveluiden sekä kuntalaisille tarjottavien palveluiden strategian mukaista toteutumista sekä laatutasoa.

Palvelualueen toiminnallisena tavoitteena oli tuottaa kuntalaisille teknisen keskuksen sähköisiä palveluja ja tiedotteita. Tavoite on tilinpäätösinformaation mukaan toteutunut. Toteutuneista asioista on tuotu esiin vesihuollon häiriöviestinnän keinoin aikaan saatu suuri viestimäärä.

Vesihuoltopalvelut (4010)

Vesihuoltopalvelujen palvelualue käsittää vesihuollon, jätehuollon, kaukolämpöverkoston sekä alueellisen pelastuslaitoksen kuntakohtaiset menot ja tulot. Ensimmäisenä toiminnallisena tavoitteena oli hyvälaatuisen veden toimittaminen asiakkaille häiriöttömästi ja johtaa jätevedet hallitusti Raumalle ja Poriin. Tavoite on toteutunut osittain. Toisena tavoitteena oli parempi toimitusvarmuus. Toteutumiskriteereinä oli laskuttamattoman veden osuus. Tavoite ei toteutunut. Vesijohtoverkoston hukkavesiprosentti oli 19,8 %. Lisäksi verkostossa oli vuoden aikana useita vuotoja.

Yhdyskuntatekniset palvelut (4020)

Yhdyskuntateknisten palvelujen tehtäväalue sisältää liikenneväylien, puistojen ja yleisten alueiden sekä maa- ja metsätilojen menot ja tulot. Tämän palvelualueen toiminnallisena tavoitteena oli se, että tehtäväalueen asiakaspalvelussa käytettävien sähköisten lomakkeiden määrää kasvatetaan. Tavoite on toteutunut.

Kiinteistöjen rakentamis- ja kunnossapitopalvelut (4030)

Kiinteistöhuollon tehtäväalueeseen sisältyy kiinteistötoimi, eli rakennusten kunnossapito, vuokraaminen ja muut huoneistomenot sekä keskitetysti hoidetun kiinteistöhuollon menot.

Toiminnallisena tavoitteena oli tyytyväiset asiakkaat, johon liittyi kriteerinä kiinteistöhuollon palvelupyynnöt ja niihin vastaaminen. Tunnuslukuna käytetään vastausaikaa. Raportoinnin mukaan tavoite on toteutunut osittain. Ongelmana on ollut se, että kaikkiin palvelupyyntöihin ei ole pystytty määrittelyssä ajassa vastaamaan mm. henkilöstöpulan vuoksi. KESSOTE:n henkilöstöä on osaltaan opastettu palvelupyyntöjen tekoon.

Ruoka- ja toimitilapalvelut (4040)

Ruoka- ja toimitilapalvelujen tehtäväalue hoidetaan keskitetysti. Yhtenä tavoitteena oli työryhmien kehittämisehdotusten pilotointi ja sopivien toimintamallien ottaminen käyttöön. Tavoite on toteutunut. Toisena tavoitteena oli aktivoida asiakkaita arvioimaan työkohteensa puhtaustasoa silmämääräisesti. Tämä tavoite toteutui vain osittain. Asiaan on vaikuttanut koronapandemiasta aiheutunut lisätöiden suunnittelu ja toteutus.

4.1.3. Ympäristölautakunta

Rakennusvalvonta (5010)

Palvelualueen toiminta-ajatuksena on kunnan strategian mukaisesti edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostumista suunnitelmien tarkastuksen, neuvonnan ja ohjauksen sekä rakennustyön ja rakennetun ympäristön valvonnan sekä hyvän asiakaspalvelun avulla.

Toiminnallisia tavoitteita oli kaikkiaan viisi, jotka liittyvät rakennusvalvonnan sähköiseen asiointiin, rakennusvalvonnan asiakkaan ohjeistamiseen, asiantuntevaan ja ajantasaiseen asiakaspalveluun, sujuvaan lupahakemusten käsittelyyn sekä viihtyisään ja turvalliseen elinympäristöön. Näistä tavoitteista ensimmäinen ei ole toteutunut koska koronapandemiasta aiheutui viivästymiä. Tavoitteen suuntaista kehittämistyötä kuitenkin tehtiin. Sen sijaan muut tavoitteet ovat toteutuneet. Osittain tavoitteen suunnassa on kuitenkin voitu edetä käyttöön saadun mobiilisovelluksen ansiosta.

Ympäristönsuojelu (5020)

Ympäristönsuojelun palvelualueella ensimmäinen toiminnallinen tavoite koski ympäristönsuojelun sähköistä asiointia ja sen käyttöönottoa. Tavoite toteutui vain osittaisesti, koska se oli kytkeytyneenä rakennusvalvonnan hankkeeseen. Toinen tavoite oli viihtyisä ja turvallinen elinympäristö, minkä kriteerinä oli ympäristökatselmusten järjestäminen. Tavoite ei tilinpäätösraportoinnin mukaan toteutunut, koska koronapandemiasta aiheutui esteitä.

4.1.4. Sivistyslautakunta

Hallinto sivistystoimi (6000)

Sivistyslautakunnan palvelualueita ovat varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen sekä kasvun ja vanhemmuuden edistäminen.

Sivistystoimen hallinnon tavoitteita olivat:

- Sivistyspalvelujen kattava saatavuus ja kuntalaisten vuorovaikutteinen osallistuminen
- Sivistyspalvelut saavuttavat kuntalaiset tasa-arvioisesti ja taataan kuntalaisille sujuva arki
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarjonnan mitoittaminen kestävä kuntatalous huomioiden. Lapsimäärien ja perusopetuksen oppilasmäärien seuraaminen ja palvelutuotannon toteutus muutokset huomioiden.

Tilinpäätösraportoinnin mukaan kaikki kolme tavoitetta ovat toteutuneet.

Varhaiskasvatuspalvelut (6010)

Sivistyslautakunnan alaiseen varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus on tarjota kuntalaisille laadukas ja tasapuolinen, lakisääteiset velvoitteet huomioonottava sekä paikallisen omaleimaisuuden huomioiva varhaiskasvatus ja esiopetus sekä järjestää oppimista ja kehitystä tukevia palveluja kaikille eurajokelaisille lapsille.

Toiminnallisia tavoitteita olivat seuraavat:

- Varhaiskasvatus on edelläkävijä sähköisissä palveluissa ja sähköiset prosessit ovat sujuvia ja taloudellisia
- Lapsiperheiden palveluissa verkostoituvan toimintamallin kehittäminen yhdessä yhteistyökumppanien kanssa
- Palveluja kysyntää vastaavasti (tilat ja henkilöstö)
- Varhaiskasvatuksen palvelut ovat laadukkaita ja vetoimaisia

Toiminnallisista tavoitteista ovat tilinpäätösinformaation mukaan toteutuneet muut paitsi kyky palvelujen tarjoamiseen kysyntää vastaavasti. Tämä tavoite oli toteutunut osittain. Tässä

tavoitekohdassa toteutumista kuvaava kriteeri tai mittari oli se, että varhaiskasvatus toteutuu lain mukaisesti. Toteutumaselostuksen mukaan tila-asia edelleen vireillä Luvian alueella, ja vaihtoehtoja kartoitettu.

Perusopetuspalvelut (6020)

Toiminta-ajatuksen mukaan sivistystoimen toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille laadukas ja tasapuolinen lakisääteiset velvoitteet huomioonottava sekä paikallisen omaleimaisuuden huomioiva perusopetus sekä hyvän jatko-opintokelpoisuuden tarjoava lukiokoulutus sekä järjestää oppimista ja kehitystä tukevia palveluja kaikille eurajokelaisille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille.

Vuotta 2020 koskevia sitovia tavoitteita on talousarviossa esitetty kaikkiaan kuusi.

Ne liittyvät oppilaiden ja perheiden osallisuuteen, osallisuuteen arvioinnissa, monipuoliseen pedagogiseen osaamiseen, sähköisiin palveluihin, perusopetuksen opetuspalvelujen seutukunnalliseen paremmuuteen, oppimisen tuen palvelujen seutukunnalliseen paremmuuteen. Toimintakertomusinformaation valossa oppilaiden ja perheiden osallisuutta koskeva tavoite sekä perusopetuksen opetuspalvelujen seutukunnallista paremmuutta koskeva tavoite toteutuivat osittain, kun muut tavoitteen toteutuivat kokonaan.

Lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen (6030)

Sivistystoimen toiminta-ajatus on tarjota kuntalaisille laadukas ja tasapuolinen lakisääteiset velvoitteet huomioonottava hyvän jatko-opintokelpoisuuden tarjoava lukiokoulutus sekä järjestää oppimista ja kehitystä tukevia palveluja kaikille eurajokelaisille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille.

Palvelualueen toiminnallisia sitovia tavoitteita olivat nykyisen tason säilyttäminen oppimistuloksissa (toteutui), työpajan ja etsivän nuorisotyön kattavuus kunnan alueella (toteutui), palvelujen ulkopuolelle jäävien nuorten tavoittaminen (ei toteutunut), lukion oppilasmäärän pysyttäminen (toteutui), työllistyvien nuorten positiivinen medianäkyvyys (toteutui osittain) sekä nuorten työpajan, etsivän nuorisotyön ja joustavan perusopetuksen yhteistyö (toteutui). Raportoinnin mukaan muut tavoitteet eli lukion opiskelijoiden mahdollisuus korkeakoulu yhteistyöhön sekä opintojen monimuotoisuuden kehittäminen toteutuivat.

Kasvun ja vanhemmuuden palvelut (6040)

Toiminta-ajatuksen mukaan palvelualueen tehtävänä on järjestää oppimista ja kehitystä tukevia palveluja kaikille eurajokelaisille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille.

Sitovia tavoitteita olivat säännöllinen yhteistyö oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien kanssa, toisen psykologin toimen täyttäminen, SomeBody-menetelmän käyttöönotto perusopetuksen Yhteisen ymmärryksen polku -hankkeessa ja joustavan perusopetuksen toiminnan vakiinnuttaminen. Tilinpäätösinformaation mukaan palvelualueen kaikki tavoitteet toteutuivat.

4.1.5. Vapaa-aikalautakunta

Lasten ja perheiden hyvinvointipalvelut (7000)

Vapaa-aikalautakunta ja sivistystoimisto vastaavat yhdessä kunnan vapaa-aika-, harrastus-, kulttuuri-, tapahtuma-, kirjasto- ja kansalaisopistopalvelutuotannosta.

Sitovia tavoitteita ovat vertaisohjaajien ja vapaaehtoistyöntekijöiden aktivointi, kolmannen sektorin palvelusopimusten lisääminen, huolehtiminen lasten mahdollisuuksista osallistua kesätoimintoihin, vapaa-aikatoiminnan tilojen ja paikkojen hyvässä kunnossa pitäminen ja käyttäjätilastoinnin toimivuus sekä vapaa-aikatoimen aktiivisen toiminnan kautta välittyvä kunnan myönteistä julkisuutta koskeva tavoite. Vertaisohjaajien ja vapaaehtoistyöntekijöiden aktivointia koskeva tavoite toteutui. Kolmannen sektorin palvelusopimusten lisäämistä koskeva tavoite jäi toteutumatta. Osittain sen sijaan toteutuivat lasten mahdollisuuksia osallistua kesätoimintoihin koskeva tavoite, vapaa-aikatoiminnan tilojen ja paikkojen hyvässä kunnossa pysymistä koskeva tavoite sekä myönteistä medianäkyvyyttä koskeva tavoite.

Harrastus- ja kulttuuripalvelut (7010)

Harrastus- ja kulttuuripalvelut -palvelualueen toiminta-ajatukseen kuuluu mm. tuottaa ja edistää paikallista kulttuuritoimintaa sekä toimia asiantuntijaroolissa erilaisissa verkostoissa. Kulttuuri- ja matkailupalvelut pyrkii edistämään kulttuuri- ja matkailupalveluiden yhteistuotantoa yhteistyössä eri yhdistysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistuotannoissa kulttuuripalvelujen rooli on pääasiassa toimia asiantuntijana sekä antaa neuvontaa ja tukea.

Sitovia tavoitteita vuodelle 2020 olivat ensinnäkin kulttuurikasvatussuunnitelman jatkuvuuden turvaaminen ja sen toteutumiseen liittyvän raportointi- ja palautejärjestelmän luominen ja toiseksi lastenkulttuuritoiminnan vahvistaminen. Ensimmäinen tavoitteista ei toteutunut. Sen sijaan toinen tavoite toteutui vain osittain: Kun lastenkulttuuritoiminnan toteutumista kuvaavana kriteerinä tai mittarina oli tapahtumien määrä, aiheutui koronarajoituksista merkittävää haittaa tavoitteen saavuttamiselle.

Kirjasto ja kansalaisopisto (7020)

Vapaa-aikalautakunnan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille ajantasaiset ja monipuoliset kirjasto- ja tietopalvelut tukien kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja tiedollista tasa-arvoa. Kirjasto toimii yhdessä sidosryhmiensä kanssa ja osana kirjastoverkkoa.

Kirjastotoimen ja kansalaisopiston tavoitteita olivat omatoimikirjastotoiminnan aloittaminen, monipuolinen aineistovalikoima kuntalaisten käytössä sekä kirjaston toimiminen matalan kynnyksen paikkana hyvinvoinnin edistämiseksi. Omakirjastotoimintaa koskeva tavoite toteutui osittain, koska koronapandemian vuoksi toteuttamista lykättiin osin myöhemmäksi. Aineistovalikoimaa koskeva tavoite toteutui sen sijaan täysin. Viimeinen tavoite eli kirjastoin

toimiminen matalan kynnyksen paikkana kärsi olennaisella tavalla koronarajoituksista, ja siksi tavoite toteutui vain osittain.

4.1.6. Perusturvalautakunta

Hallinto ja suunnittelu perusturva (8000)

Perusturvalautakunnan alainen hallinnon ja suunnittelun palvelualue käsittää lautakunnan ja perusturvan johdon menot.

Sitovat tavoitteet vuodelle 2020 koskevat KESSOTE:n jäsenkuntien kanssa tehtävän liittymissopimuksen pohjaselvitystä, laadunhallintajärjestelmän laajentamista, henkilöstön kouluttamista ja kannustamista omatoimiseen kouluttautumiseen, henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtimista sekä varahenkilöstön käytön seuranta. KESSOTE-selvitystä ja henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtimista koskevat tavoitteet toteutuivat kokonaan. Osittain toteutuivat henkilöstön kouluttamista ja kannustamista omatoimiseen kouluttautumiseen koskeva tavoite sekä varahenkilöstön seuranta koskevat tavoitteet. Asiaan vaikuttivat koronapandemiasta aiheutuneet rajoitukset. Sen sijaan laadunhallintajärjestelmää koskeva tavoite ei toteutunut koronapandemiasta johtuen.

Terveyspalvelut (8005)

Perusturvalautakunnan alaisena toimivan terveyspalvelut -palvelualueeseen sisältyvät Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän avohoito, terveyskeskussairaalan osastot sekä Eurajoella että Harjavallassa, kotisairaaloiminta Eurajoella, Satakunnan sairaanhoitopiirin kautta laskutettavat ja mahdollisesti muut erikoissairaanhoidon menot ja Porin ympäristötoimen järjestämistä vastuulla oleva terveysvalvonta ja eläinlääkintä.

Toiminnallisina tavoitteina vuodelle 2020 olivat ikäihmisten kaatumistapahtumien ehkäisy toteutunut), potilaan osallisuuden lisääminen omaan hoitoonsa (toteutunut), yli 65-vuotiaiden omaishoitajien terveystarkastukset (toteutunut osittain), yli 65-vuotiaiden hyvinvointineuvonta (toteutunut), kotisairaalaissa hoidettavien asiakkaiden määrän lisääminen (toteutunut osittain), potilastyytyväisyys (toteutunut) sekä erinomainen palvelukokemus terveysasemilla (toteutunut).

Sosiaalityö ja perhepalvelut (8030)

Perusturvalautakunnan alainen palvelualue sosiaalityö ja perhepalvelut sisältää varhaisen tuen, lastensuojelun, aikuissosiaalityön sekä päihdehuollon palvelut.

Sitovina tavoitteina olivat kuntouttavan työtoiminnan paikkojen lisääminen (ei toteutunut), lapsiperheiden palveluissa verkostoituvan toimintamallin kehittäminen (toteutunut), lapsiperheiden tukeminen varhaisen tuen palveluilla (toteutunut) sekä kuntalaisten elämänhallinnan ja osallisuuden tukeminen (toteutunut osittain). Koronapandemia on osaltaan

vaikuttanut negatiivisesti kuntouttavaa työtoimintaa sekä kuntalaisten elämänhallinnan ja osallisuuden tukemista koskevien tavoitteiden saavuttamiseen.

Erityispalvelut (8034)

Perusturvalautakunnan alainen erityispalvelut palvelualue koostuu kehitysvammahuollon avopalveluista, työ- ja päivätoiminnasta, asumispalveluista, vammaisten asumispalveluista, henkilökohtaisesta avusta, kuljetuspalveluista ja muista vammaispalveluista, kuten asunnonmuutostöistä.

Toiminnallisia tavoitteita oli kaikkiaan neljä. olkkaritoiminnan järjestäminen erityislapsiperheille, neuropsykiatrisen valmennuksen järjestäminen ensisijaisesti erityispalvelun omana palveluna, työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden palkkatyön mahdollistaminen sekä erityisasumisen kehittäminen, monimuotoisen palvelut. Tavoitteista ensimmäinen eli olkkaritoiminnan järjestäminen ei toteutunut johtuen siitä, että Olkkari-iltoja ei kyetty järjestämään koronapandemian vuoksi maaliskuun jälkeen. Neuropsykiatrisia koskeva tavoite toteutui kokonaan samoin kuin erityisasumista koskeva tavoite. Työ- ja päivätoimintaa koskeva tavoite toteutui osittain. Tähän ilmoitetaan olevan syynä koronapandemiasta aiheutuneet rajoitukset.

Vanhustyön palvelut (8040)

Perusturvalautakunnan vanhuspalvelujen alaiseen kotihoitopalvelut kustannuspaikkaan sisältyvät kotipalvelu ja sen tukipalvelut, palveluohjaus, omaishoito, ikäihmisten päivätoiminta ja kuntoutus, lyhytaikais- ja intervallihoido sekä palveluasuminen.

Toiminnallisia tavoitteita on kuusi (6) kappaletta. Omaishoitajien valmennukseen ja vertaistukiryhmän tapaamisiin osallistuminen – tavoite toteutui vain osittain johtuen koronapandemiasta. Kotihoitoa tukevan lyhytaikais- ja intervallihoidon lisäämistä koskeva tavoite toteutui niin ikään vain osittain. Hoidon ja hoivan palveluiden oikeaa porrastiusta koskeva tavoite toteutui vain osittain johtuen koronapandemiasta. Poikkihallinnollista yhteistyötä linjaava tavoite toteutui myös vain osittain. Kotona asumisen osuutta koskeva tavoite jäi toteutumatta. Ikäihmisten palveluja laatua koskeva tavoite ei toteutunut. Syynä on ensisijaisesti se, että asiakastyytyväisyyskyselyjä ei voitu suorittaa koronapandemian vuoksi.

Asumispalvelut (8050)

Perusturvalautakunnan vanhuspalvelujen alaiseen asumispalvelut kustannuspaikkaan sisältyvät vanhuspalvelupäällikön kokonaisvastuulla olevat ikäihmisille tarkoitettu perhehoito, pitkäaikainen laitonasuminen sekä tehostettu palveluasuminen, jota tuotetaan Palvelukeskus Jokisimpukassa ja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta ostopalveluna tai asiakkaiden valinnanvapautta tukevalla palvelusetelillä.

Toiminnallisia tavoitteita oli neljä kappaletta. Kriteerien mukaisen hoito- ja hoivapaikan osoittaminen oli ensimmäinen tavoite, joka sitten toteutuikin. Oman palvelutuotannon ja ostopalvelu-/palvelusetelituotannon kustannusvertailua koskevan tavoitteen kriteerinä tai mittarina oli vertailulaskelma, mutta tämä tavoite jäi toteutumatta. Pitkäaikaisen laitoshoidon vähentämistä ja paikkojen muuttamista asteittain lyhytaikais- ja intervallipaikoiksi ei toteutunut. Syynä toteutumattomuuteen on koronapandemia. Neljäs tavoite oli se, että ikäihmisten asumispalvelut koetaan hyviksi ja laadukkaiksi. Kriteerinä oli vuosittain tehtävät asiakastytyväisyyskyselyt. Tavoite toteutui tilinpäätösinformaation mukaan.

Lautakuntien alaisten palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Sitovat toiminnalliset tavoitteet on kauttaaltaan asianmukaisesti kytketty kuntastrategiaan. Merkille pantavaa on koronapandemian varsin laaja vaikutus toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen ja samalla tuottojen ja kustannusten muodostamiseenkin. Lautakunta kiinnittää huomiota sitovien tavoitteiden tarkkarajaisuuteen ja sopivaan lukumäärään.

4.2 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Eurajoen kunnan toimintatuotot vuonna 2020 olivat yhteensä 7,1 milj. euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa suunnitelma oli 6,7 milj. euroa. Toimintamenot olivat tilinpäätöksen mukaan 69,1 milj. euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa niiden arvioitiin olevan 66,4 milj. euroa. Verotulojen määrä oli 51,2 milj. euroa, kun budjetoitu määrä oli 54,4 milj. euroa. Tilinpäätösraportoinnin mukaan kunnallisverotulot jäivät 6,3 % arvioidusta. Valtionosuuksien määräksi oli alkuperäisessä talousarviossa ennakoitu 11,3 milj. euroa, kun tilinpäätöksen mukaa valtionosuuksia kertyi 14,2 milj. euroa.

Vuosikate vuonna 2020 oli 3,9 milj. euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa vuosikatteen arvioitiin olevan 6,1 milj. euroa. Vuosikate toteutui näin ollen alemmalla tasolla kuin oli ennakoitu. Tilikauden ylijäämäksi budjetoitiin 1,5 milj. euroa, kun toteutuma oli alijäämää 0,7 milj. euroa.

Kunnan lainakanta vuoden lopussa oli 10,5 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 12,1 milj. euroa. Asukasta kohti laskettu lainakanta oli päättyneenä vuonna 1 106 euroa ja edellisvuonna 1 292 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2020 oli 30,3 %, kun se vuonna 2019 oli 31,9 %.

Konsernin tuloslaskelman mukaan toimintatuotot olivat 31,4 milj. euroa ja toimintakulut 92,4 milj. euroa. Konsernin vuosikate oli 4,8 milj. euroa ja konsernin vuoden 2020 alijäämä 0,6 milj. euroa. Tunnuslukuista keskeinen luku eli vuosikate euroina asukasta kohti v. 2020 oli 509,1 euroa/asukas (edellisvuonna 448,8 euroa/asukas). Vuosikate prosentteina poistoista oli 88,3 % (edellisvuonna 74,0 %). Konsernin lainakanta tilinpäätöksessä oli 16,0 milj. euroa eli konsernin lainamäärä oli 1 696 euroa/asukas. Kertynyt ylijäämä oli vuoden 2020 lopussa 73,7 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 74,4 milj. euroa.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelman mukaan investointimenot (netto) olivat 3,5 milj. euroa. Suurehkoja investointeja ovat olleet mm. Keskustan koulun peruskorjaus (1,26 milj. euroa), vesihuoltolaitoksen investoinnit (0,58 milj. euroa) ja yhteiskoulun/lukion investointi (0,73 milj. euroa).

Merkittävimpiä tulo- ja menopoikkeamia ovat olleet seuraavat:

- Teknisen keskuksen alaisen vesihuoltopalvelut -palvelualueen menojen toteutuma oli toteutumisvertailun mukaan 2,85 milj. euroa, kun alun perin budjetoitu määrä oli 2,66 milj. euroa. Tulojen toteuma oli 1,67 milj. euroa, kun alun perin budjetoitu luku oli 1,46 milj. euroa.
- Sivistyskeskuksen alueella varhaiskasvatuspalvelujen alkuperäinen menomääräraha oli 5,96 milj. euroa ja toteuma 5,45 milj. euroa. Tulopuolella alenema oli 119 t€.
- Perusturvakeskuksen alaisen Terveyspalvelut -palvelualueen alkujaan budjetoitu menojen määrä oli 17,28 milj. euroa ja toteuma 18,80 milj. euroa. Sosiaalityö ja perhepalvelut -palvelualueella alun perin budjetoitu määräraha oli 2,95 milj. euroa, kun toteuma oli 4,57 milj. euroa
- Tuloarvio verotulojen osalta oli 54,38 milj. euroa, kun toteutuma 3,19 milj. euroa alempi
- Valtionosuudet toteutuivat 2,80 milj. euroa paremmin kuin oli budjetoitu

Tilivuonna 2020 taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Talouden tunnusluvut ovat kohtalaisen ongelmattomalla tasolla. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota palveluinfran suunnitelmallisen ylläpidon merkitykseen. Lautakunta korostaa kustannuslaskennan sekä palveluiden tuloksellisuuden seurannan ja raportoinnin kehittämistä, jotta muuttuvien olosuhteidenkin vallitessa päättäjät voisivat tukeutua itse tuotettuun tietoon.

6. Yhteenveto ja allekirjoitukset

Lautakuntien alaisten palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020 ovat pääosin toteutuneet. Merkille pantavaa on se, että kuntastrategian yhteyttä palvelualueen sitoviin tavoitteisiin ja määrärahasursointiin on kehitetty. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sitovien tavoitteiden tarkkarajaisuuteen ja sopivaan lukumäärään.

Koronapandemia on varsin laajasti vaikuttanut palvelualueiden toimintaan ja sitä kautta myös meno- ja tulorakenteisiin.

Taloudelliset tavoitteet ovat tilivuonna pääosin toteutuneet. Talouden tunnusluvut ovat kohtalaisen ongelmattomalla tasolla. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota palveluinfran suunnitelmallisen ylläpidon merkitykseen. Lautakunta korostaa kustannuslaskennan sekä palveluiden tuloksellisuuden seurannan ja raportoinnin kehittämistä, jotta muuttuvien olosuhteidenkin vallitessa päättäjät voisivat tukeutua itse tuotettuun tietoon.

Eurajoella 4. toukokuuta 2021

Jussi Salo
puheenjohtaja

Timo Antti
varapuheenjohtaja

Marja-Leena Blomroos
jäsen

Ritva Hannukainen
jäsen

Riika-Liisa Uusi-Marttila
jäsen

Jarmo Sallila
jäsen

Petri Uusen
jäsen